

Geen btw op groente en fruit noodzakelijke maatregel tegen overgewicht

Eén op de twee volwassenen in Nederland, en ruim 15 procent van de kinderen, heeft overgewicht of obesitas. Deze percentages zijn nog hoger voor mensen met een laag inkomen. Na jarenlang vooral op voorlichting of educatie te hebben ingezet, wil het kabinet eindelijk ook concrete maatregelen nemen om overgewicht te bestrijden: in het regeerakkoord van Rutte IV werden een suikertaks en een btw-nultarief op groente en fruit aangekondigd. Helaas is het na het verschijnen van een kritisch rapport niet meer zeker of het kabinet het nultarief op groente en fruit gaat doorzetten. Maar uitstel of afstel is zeer onverstandig. Een btw-verlaging op groente en fruit is effectief, uitvoerbaar en er is maatschappelijk draagvlak voor. Met 91% steun onder de bevolking is de maatregel het meest populaire voorstel uit het regeerakkoord.

De afgelopen twee decennia is fruit en groente gemiddeld veertig procent duurder geworden, terwijl suiker meer dan twintig procent goedkoper werd. Recent onderzoek van de UvA laat zien dat bijna de helft van de inwoners van Amsterdam met een laag inkomen in financiële en materiële zin onvoldoende toegang heeft tot gezond eten. Ruim de helft van deze groep heeft niet altijd voldoende geld om een gezonde maaltijd op tafel te zetten, en twee op de vijf geven aan minder te eten of een maaltijd over te slaan omdat er niet genoeg geld is. De respondenten gaven aan gezond te willen eten, maar dat dan wel de kosten omlaag moeten. Een herkenbaar beeld voor heel Nederland.

Appeltje-eitje dus, zou je denken. Maar in plaats van snelheid te maken, wilde het kabinet eerst meer onderzoek laten doen. De uitkomsten daarvan zijn teleurstellend. Want in plaats van hun licht op te steken bij internationale koplopers op dit gebied, blijven de onderzoekers al steken bij de vraag wat precies verstaan moet worden onder groente en fruit. Ze betwisten vervolgens of het wel een effectieve maatregel is, en ze wijzen op het mislopen van btw-inkomsten.

Wat moet het kabinet nu met de uitkomsten van dit onderzoek doen? Wat ons betreft is dat duidelijk: schuif deze hete aardappel niet langer van het bord. Hak zo snel mogelijk een knoop door over welke artikelen wel en niet onder de wet vallen, en voer deze zo snel mogelijk in. Het is altijd al een politieke keuze geweest welke producten onder welk btw-tarief vallen: zo valt konijnenvoer onder het hoge tarief en caviavoer onder het lage tarief. Dan moet het toch ook mogelijk zijn om duidelijke keuzes te maken bij de afschaffing van btw op bijvoorbeeld onbewerkte groente en fruit.

Zijn de zorgen over de effectiviteit van de maatregel terecht? Nee. Wetenschappers houden doorgaans graag een slag om de arm, maar in dit geval is er consensus: prijsmaatregelen op voeding zijn effectief. Zo liet bijvoorbeeld een Nederlandse studie waarin mensen een half jaar lang 50% korting kregen op groente en fruit zien dat dit leidde tot een significante stijging van de aankopen van deze gezonde voedingsproducten, terwijl een educatief programma geen effecten liet zien. Ook onderzoeken van de Wereldgezondheidsorganisatie laat zien dat prijsverlagingen op gezonde producten echt bijdragen aan de consumptie ervan – een effect dat toeneemt als deze samen met de suikertaks wordt ingevoerd.

Natuurlijk, deze maatregel alleen is niet genoeg om alle Nederlanders op een gezonder gewicht te krijgen. We moeten toewerken naar een gezond voedselsysteem, waarbij gezonde voeding beter

bereikbaar en betaalbaar is dan ongezonde voeding. Deze prijsmaatregel is een belangrijke stap op weg naar zo een systeem. Een stap die mensen met een kleine beurs echt gaat helpen.

Wij roepen het kabinet daarom op om een voorbeeld te nemen aan landen zoals Spanje, Slowakije en het Verenigd Koninkrijk die de invoering van een btw-verlaging op groente en fruit recent probleemloos en met resultaat hebben doorgevoerd. De gezondheidswinst die deze maatregelen op termijn opleveren, vertaalt zich in meer levensgeluk, lagere zorgkosten van een gezondere bevolking, hogere arbeidsparticipatie en minder arbeidsongeschiktheid. En van die winst profiteren we in Nederland allemaal, niet alleen de schatkist en de producenten van bewerkt voedsel! Appeltje-eitje.

Ondertekend door:

Gemeenten

1. *Marjolein Moorman, wethouder Onderwijs, Jeugd, Armoedebeleid en Schuldhulpverlening, waarnemend wethouder Zorg, gemeente Amsterdam *(penvoerder)
2. Leon Meijer, wethouder Jeugd, Financiën, Food, Publieke gezondheid en Wonen, gemeente Ede
3. Maud Hulshof, wethouder Economie, Voedsel, Cultuur en Circulariteit, gemeente Wageningen
4. Gert-Jan Kats, burgemeester, gemeente Veenendaal
5. Bennie Wijnne, wethouder Ruimtelijke Ordening, Wonen, Plattelandsontwikkeling en Regionale Samenwerking, gemeente Barneveld
6. Gerard Renkema, burgemeester, gemeente Nijkerk
7. Hans van der Pas, burgemeester, gemeente Rhenen
8. Gerard van Deelen, wethouder Economie, Cultuur, Verkeer en Voedsel, gemeente Scherpenzeel
9. Petra Doornenbal, burgemeester, gemeente Renswoude
10. Faouzi Achbar, wethouder Welzijn, Samenleven, Sport en Digitale Inclusie, gemeente Rotterdam
11. Robbert Berkhout wethouder Klimaat en energie, Economie, Vergroenen en openbare ruimte, en dierenwelzijn, gemeente Haarlem
12. Eelco Eerenberg, wethouder Volksgezondheid, gemeente Utrecht
13. Mariëlle Vavier, wethouder Armoede, inclusie en Volksgezondheid, gemeente Den Haag
14. Jesse Luijendijk, wethouder Dierenwelzijn, Openbare ruimte, Klimaatadaptatie, Circulaire grondstoffen, Biodiversiteit en Natuur, gemeente Almere

Organisaties

15. Ton Coenen, algemeen directeur GGD GHOR Nederland
16. René Verhulst, voorzitter Regio Foodvalley
17. Astrid Nielen, voorzitter AJN Jeugdartsen Nederland
18. Dr. Karine van 't Land, arts Maatschappij + Gezondheid, voorzitter KAMG
19. Lea Bouwmeester, voorzitter Federatie voor Gezondheid

20. Alliantie Voeding in de Zorg
21. drs. Diena Halbertsma, voorzitter Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie
22. Transitiecoalitie Voedsel
23. Nederlandse Vereniging van Mondhygiënist
24. Jeroom Remmers, directeur True Animal Protein Price Coalition (TAPP Coalitie)
25. S. Baan, Directeur Publieke Gezondheid GGD West-Brabant
26. Annette S. de Boer, Directeur Publieke Gezondheid GGD Haaglanden
27. Dr. A.M.P.M. Bovens, Directeur Publieke Gezondheid, GGD Zuid Limburg
28. Samantha Dinsbach, Directeur Publieke Gezondheid GGD Twente
29. Yvonne van Duijnhoven, Directeur Publieke Gezondheid, GGD & GGD GHOR Rotterdam-Rijnmond
30. Joke Gaemers, Directeur Publieke Gezondheid en Veiligheid GGD Zeeland
31. Sjaak de Gouw, Directeur Publieke Gezondheid GGD Hollands Midden
32. H.E. Jeurissen-Meussen, Directeur Publieke Gezondheid GGD Brabant-Zuidoost
33. M.S. Kleefstra, Directeur Publieke Gezondheid GGD Fryslân
34. Hans Kox, Directeur Publieke Gezondheid GGD Drenthe
35. Rik van der Linden, Voorzitter GGD Zuid-Holland Zuid
36. José Manshanden, Directeur Publieke Gezondheid, GGD Amsterdam
37. Moniek Pieters, Directeur Publieke Gezondheid, GGD Gelderland-Zuid
38. Nicolette Rigter, Directeur Publieke Gezondheid GGD regio Utrecht
39. Astrid Schulting, directeur Publieke Gezondheid GGD IJsselland
40. A.R.J. Stumpel, Directeur Publieke Gezondheid GGD Gooi en Vechtstreek
41. Bert van de Velden, Directeur Publieke Gezondheid Kennemerland GGD Kennemerland
42. Foodwatch
43. Marjon Bachra, directeur/bestuurder JOGG
44. Wouter Bos, CEO Coöperatie Menzis
45. UNICEF Nederland
46. Janine Luten, algemeen directeur, GroentenFruit Huis
47. Frederic van Kleef, managing director Aletta Jacobs School of Public Health

Wetenschappers en Artsen

48. Prof. Dr. Ir. Joline W. J. Beulens, Hoogleraar epidemiologie van leefstijl en cardiometabole aandoeningen. Amsterdam UMC, locatie Vrije Universiteit
49. Dr. Maurits de Brauw, bariatrisch chirurg Spaarne Gasthuis
50. Prof. Dr. Ir. Ingeborg A. Brouwer, Afdeling Gezondheidswetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam
51. Prof. dr. Erik Buskens, Hoogleraar HTA UMCG en FEB RUG
52. Prof. Dr. Semiha Denктаş Erasmus Universiteit Rotterdam
53. Dr. Ir. Coosje Dijkstra, Universitair Docent Vrije Universiteit
54. Sanne Djojosoeparto MSc, Postdoctoraal onderzoeker, leerstoel groep Consumptie en Gezonde Leefstijl, Wageningen University & Research
55. Prof dr. E. R. Engelen, Hoogleraar Financiële Geografie, Faculteit Maatschappij- en Gedragwetenschappen, Universiteit van Amsterdam
56. Prof. dr. Oscar H. Franco, FESC, FFPH UMC Utrecht
57. Luc Hagens, PhD, University of California San Francisco
58. Dr. Jutka Halberstadt, universitair docent kinderoberitas, Vrije Universiteit Amsterdam
59. Prof. dr. Jochen O. Mierau, Rijksuniversiteit Groningen, Universitair Medisch Centrum Groningen, Lifelines

60. Dr. Carlijn Kamphuis, afdeling Interdisciplinaire Sociale Wetenschap, Universiteit Utrecht
61. Prof. dr. Jessica Kieft-de Jong, Population Health, Leids Universitair Medisch Centrum
62. Dr. F. Kreier, Kinderarts OLVG, expertisecentrum kindero obesitas Hersenonderzoeker
63. Prof. Dr. Stef P.J. Kremers, Hoogleraar Gezondheidsbevordering, Faculty of Health, Medicine and Life Sciences, Maastricht University
64. Dr. Herman Lelieveldt, Jean Monnet Chair Europees Voedselbeleid, University College Roosevelt
65. Prof. dr. Frank J. van Lenthe, Hoogleraar Sociale Epidemiologie, Afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg, Erasmus MC Rotterdam
66. Dr. Joreintje (J.D.) Mackenbach, Amsterdam UMC
67. Mary Nicolaou, PhD, Assistant Professor Department of Public and Occupational Health, Amsterdam UMC, locatie Vrije Universiteit
68. Dr. Maartje Poelman, Associate Professor, leerstoel groep Consumptie en Gezonde Leefstijl, Wageningen University & Research
69. Dr. Carry M. Renders, Universitair Hoofddocent, Gezondheidswetenschappen, VU
70. Prof. dr. mr. Anniek de Ruijter, Hoogleraar Gezondheidsrecht en -beleid, Law Centre for Health and Life, Universiteit van Amsterdam
71. Prof. Dr. Ir. J.C. Seidell, Vrije Universiteit Amsterdam
72. Dr. Maartje M. van Stralen, Universitair Hoofddocent Gezondheidswetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam
73. Prof. Dr. Karien Stronks, hoogleraar public health, Amsterdam UMC
74. dr. J. M. Stuber, Amsterdam UMC locatie Vrije Universiteit Amsterdam
75. Prof. mr. Brigit Toebes, Aletta Jacobs School of Public Health
76. Prof. Dr. Emely de Vet, Hoogleraar Consumptie en Gezonde Leefstijl, Wageningen University and Research
77. Dr. Wilma Waterlander, Universitair Docent, Amsterdam UMC
78. Prof. Dr. Niek de Wit, UMC Utrecht